

Utdanningsdirektoratet
Postboks 9359 Grønland
0135 Oslo

Dato: 17.04.2018
Vår ref.: HEJ
Deres ref.:

Fagfornyelsen – siste innspillsrunde kjerneelementer

Finans Norge viser til Utdanningsdirektoratets brev om siste innspillsrunde til kjerneelementene, fra 5.mars d.å. Vår tilbakemelding konsentrerer seg om *personlig økonomi* som en del av det tverrfaglige temaet folkehelse og livsmestring, og hvordan dette er behandlet i fagene utdanningsvalg, matematikk og samfunnsfag.

Positiv til utgangspunktet

Finans Norge har hele tiden sett det som svært positivt at det legges en ny retning for fornyelse av skolen gjennom Ludvigsen-utvalgets innstilling i «Fremtidens skole» (NOU:2015:8), og Meld. St. 28. Vi har også stilt oss positive til at folkehelse og livsmestring kommer inn som et av tre tverrfaglige tema. Det heter seg at de tverrfaglige temaene skal inngå i de fagene der de er sentrale. Finans Norge mener at personlig økonomi kan inngå i følgende fag: Samfunnsfag, matematikk, mat og helse (budsjett), utdanningsvalg (planlegging), KRLE (etikk, forbrukeretikk).

Vi vil understreke at vi er tilfreds med at det i faget utdanningsvalg understrekes at et av kjerneelementene skal være *tverrfaglig karrierelæring* der man ser en sammenheng mellom personlig økonomi og karrierevalg. Dette passer svært godt inn i det arbeidet som finansnæringen allerede gjør sammen med Ungt Entreprenørskap gjennom opplæring i ungdomsskolen.

Prioriteringer innebærer nedprioriteringer

Arbeidet med å utvikle kjerneelementer i fagene skulle bidra til en prioritering i forkant av utviklingen av læreplaner for fag. En prioritering av noen tema vil nødvendigvis også innebære en nedprioritering av andre. Til tross for det positive utgangspunktet, opplever vi at man i prosessen har nedprioritert temaene personlig økonomi og forbrukerrettigheter. Finans Norge mener samfunnsutviklingen innebærer at disse temaene må styrkes snarere enn nedtones. Samfunnsfaggruppen foreslår at personlig økonomi og forbrukerrettigheter skal tas ut, uten at vi kan se at det er gitt noen god begrunnelse for dette, bortsett fra at arbeidsgruppen mener at det allerede er for mye innhold i faget, og at personlig økonomi inkluderes i andre fag. Dette er vi skuffet over.

Personlig økonomi hører også hjemme i samfunnsfag

Finans Norge er enig i at det er viktig med dybdeløring, også i samfunnsfag, og vi mener at personlig økonomi har en naturlig plass i samfunnsfaget. Samfunnsutviklingen viser at flere unge mennesker får problemer med eget forbruk og med de negative konsekvensene det får for den enkelte, for de berørte familiene og for samfunnet. Det er godt dokumentert at unge mennesker mangler kunnskaper om og ferdigheter i å håndtere personlig økonomi og forbrukerrettigheter. Skolen må derfor få en viktigere rolle i oppløringen av dette temaet, og i samfunnsfag er det naturlig at det gis oppløring i dette.

I samfunnsfag lærer man å se de grunnleggende sammenhengene og helheten i samfunnet. Vi er derfor overrasket over at samfunnsfaggruppen ikke ser at det å ha oversikt og kontroll over personlig økonomi hører inn under det tverrfaglige temaet livsmestring som skal inngå i samfunnsfag. Enkeltindivider skal lære å mestre sin egen hverdag og se seg selv i et samfunnsperspektiv, og dermed blir også personlig økonomi en viktig ferdighet for å utvikle samfunnsborgere. Det foreslås for eksempel at et av kjerneelementene i faget skal hete bærekraftig utvikling, og etter vår oppfatning vil det være naturlig å inkludere forbruk i dette.

Hensikten med faget samfunnskunnskap er også å gi elevene kunnskap om hvordan individ og samfunn påvirker hverandre. Gjennom undervisningen skal elevene gis mulighet til å utvikle et helhetssyn på samfunnsprosmål og samfunnsstrukturer. Økonomi er en integrert del av samfunnets komplekse strukturer. Samfunnskunnskap handler også om en kritisk forståelse for økonomiens rolle i samfunnsbyggingen, samt å kunne sette sin egen livssituasjon i relasjon til andres. Dette omhandler også det norske velferdssamfunnet og hvordan det fungerer, og som en del av dette hvilket økonomisk ansvar som hviler på den enkelte, på familiene og hva som finansieres gjennom felles midler, for eksempel skatter, og hvordan skattepengene anvendes. Andre viktige emner som vi mener hører naturlig hjemme i samfunnsfag er spørsmål som: å handle over internett, låne penger, handle på kreditt, reklamens og medienes påvirkning på individets forbruksvaner.

Positivt at matematikk tar ansvar for personlig økonomi

Finans Norge synes det er positivt at matematikkfaget ønsker å ta et spesielt ansvar for personlig økonomi med tanke på det tverrfaglige temaet livsmestring. Men når programmering i tillegg skal inngå i faget, samtidig som det skal legges mer vekt på dybdeløring, bør dette etter vår oppfatning bety at timetallet i faget må økes. Hvis ikke, er vi redd for at temaet personlig økonomi nok en gang blir nedprioritert.

Når man i matematikk programfag skriver at elevene skal kjenne til hvordan matematikk brukes i dagligliv og i samfunnsliv, er det bra. Her kan det forhåpentligvis komme inn gode eksempler fra personlig økonomi, for eksempel å beregne bokostnader, forbruk og kreditt. Emnet «å kunne regne» bør blant annet inneholde personlig økonomi og evnen til å planlegge eget liv.

Tverrfaglighetens utfordringer

Vi har tidligere påpekt at det er en utfordring å tenke tverrfaglig når så mye er fokusert på fag, senest i brev til kunnskapsministeren datert 5. desember 2017. Vi mener at det er en fare for at de tverrfaglige emnene blir nedprioritert når de i fortsettelsen skal bli del av de fagspesifikke gruppene. Så langt er det kun fagene matematikk og utdanningsvalg som omtaler personlig økonomi, og spørsmål om forbrukerrettigheter har man kun foreslått å ta ut av læreplanene. Spørsmålet er nå hvordan de tverrfaglige emnene skal konkretiseres og implementeres, hvordan de skal samordnes og hvordan man skal se helheten.

Finans Norge er spent på det videre arbeidet med fornyelsen av fagene og særlig prosessen med å inkludere det tverrfaglige temaet folkehelse og livsmestring med personlig økonomi i de nye fagplanene. Vi bidrar gjerne i det videre arbeidet.

Med vennlig hilsen

Finans Norge

Jan Erik Fåne

Direktør kommunikasjon og samfunn